

1. Oda al castell de Salses (Salses)

Informador: Pere Carrière

Edat: 68 anys

Transcriptors: M. Adam, J. Veny, L. Pons

Enquestadors: J. Veny, J. Comas

Data: 9 juliol 1971

Comentari: Text recitat per l'informant, amb

el qual va obtenir Diploma d'Honor als

Jocs Florals celebrats a Perpinyà el 1970.

1

Oda al castell de Salses

(Salses)

el n,ostre kəst'eʎ ||
kə β̄,iski l n,ostre kəst'eʎ ||
i kə β̄,ingi be mb 'eʎ ||
en ək,eʎ tems tem b'eʎ ||
el r,ej ð əsp'aj i ð ərəg'u ||
,amu ðəl rusiʎ'u ||
ba βəst,i kəʎ kəst'eʎ ||
entrə m,art i munt'a:ɲə ||
,eʎ ba kləβ,a l kəm'i ||
kə ðə fr,ans° l əsp'a:ɲə ||
kə'l'iə ðiβið'i ||
də siŋkw,antə p'ams ||
ba: fəmpl,a l kus'ol ||
i də pr,edz ðə sem p'ams ||
sə m ba f,e wn rəz'ol ||
ba kiʎ,a kwatrə t'urəs ||
unə k,aðə kənt'u ||
pər pər,a ðəl pər'iʎ ||
lə s,ewə γwərnəs'ju ||
j a lə t,urə ðə tələ'ja ||
seŋ grə,us kəl,iə puʒ'a ||
su l əst'aj ||
əʎ ʎəʎ,ut i l bət'u ||
runs,ats pə lə mərəz'aðə ||
kə ſ,ekə lə mərin'að° ||
eməjn,aβən əl sew rək'u ||
də l,ajɣə kə ,iʒ də l° pr'et ||
kw,antuś trəzin'es ||
bu,ez i kərət'es ||
,er əstəŋk,ad lə s'et! ||
en tan d,aŋs k es kiʎa't ||
el p,ew ð əkej sər'at ||
a β'ist | bu j ðul'en |

1

Oda al castell de Salses

(Salses)

Al nostre castell.
Que visqui el nostre castell
i que vingui bé amb ell.
En aquell temps tan vell,
el rei d'Espanya i d'Aragó,
amo del Rosselló,
va bastir aquell castell
entre mar i muntanya.
Ell va clavar el camí
que de França l'Espanya
calia dividir.
De cinquanta pams
va eixamplar el cossol*
i de parets de cent pams
se'n va fer un rajol;*
va quitllar* quatre torres,
una a cada cantó
per parar del perill
la seva guarnició.
I a la torre de talaia
cent graós* calia pujar.
Sus* l'estany,
el llagut i el bató,*
ronsats* per la marejada*
que aixeca la marinada,
amainaven al seu racó.
De l'aigua que ix de la paret,
quantos* truginers,
bouers i carreters,
era* estancat* la set!
En tants d'anys que és quitllat*
al peu d'aqueix serrat
ha vist bo i dolent,

elləyr'iə' i turm'en |
l aŋ kət, orzəs, en kwat rəβin s'edzə |
əkeʃ ,aŋ mələ'it |
lə malə ʒ'en | kur,in ə lərəy'u |
trəuk, an əl rusiʎ'u |
əl kəst, eʎ sə βan tum'a |
mulz d'iəs | əl b, an əturnəʒ'a |
i əl puy, em paz əʒ'a |
kap ə s, alsəs sə βan ʒir'a ||
əm pik, asəz i ɣəβin'ets |
bamj fe t, ud luz malf'ets |
, aβiz i kriət'urəs |
mərkəð, ez i pəʒ'ezus |
ləz m, ɔnʒəz i l kəpəl'a |
tut, om i βa pəs'a |
biul, an ləz ðunz'eʎəs |
dənə ʒ, uβəz i β'eʎəs |
i lu kə β, an ruβ'a |
s u β, an ənrusəy'a |
dər, e lus fuyət'es |
əmbə lə, atʃə l p'uŋ |
duyəʒ, an pəs kər'es |
əl dəβ, aʎ i l dəm'un |
krəm, an kazəz i pəl'es |
purt, alz i səl'es |
diʃan əl p, oblə raskən'at |
i tut, ɔm dəgəuʎ'at ||
si , a tud b'ist |
a təβ, e tut u'it |
a u, it əl k, an
də lə m, aɾə pərð'iw |
aruʎ, an lə ni'aðə |
ə s, ɔtə ðə l əwl'iw |
a u, id də ləz uβ'əʎəs |
əl kət, aŋ də ləz əsk'əʎəs |
pəstur, an əl ruðəð'u |
kujð, aðəz ðəl pəst'u |
j uŋ g'uʂ ʎəðr, an dinz əl busk'aʎ |
dər, e la ʎ'əþrə i l pərðiy'aʎ |
a u'it lə kəmpən'etə
ðəl bət, ɻedʒ d uŋ kristj'a |

alegria i turment.
L'any catorze-cents quatre-vint setze,*
aqueix any maleït,
la mala gent corrint* a l'Aragó,
traïcant* al Rossilló,
el castell se van tomar.*
Molts dies el van atornejar,*
i, el poguent pas hajar,*
cap a Salses se van girar.
Amb picasses i gavinet*
van fer tots los* malfets.
Avis i criatures,
mercaders i pagesos,
les monges i el capellà,
tothom hi va passar;
violent les donzelles,
dones joves i velles,
i lo* que van robar
s'ho van enrossigar.*
Darrer, los* fogaters
amb l'atxa al puny,
doguejant* pes* carrers,
al davall i al damunt,
cremant cases i pallers,
portals i cellers,
dixant* el poble rescannat*
i tothom degollat.
Si ha tot vist,
ha tabé* tot oït:
ha oït el cant
de la mare perdiu
arrotllant* la niada
a sota de l'oliu;
ha oït de les ovelles
el catranc* de les esquelles,
pasturant al rodador*
cuidades del pastor,
i un gos, lladrant dins el boscall,*
darrer* la llebre i el perdigall;*
ha oït la campaneta
del bateig d'un cristia

i lə kəmp,anə mizən'etə |
kə t,ɔkə əleyrəm'en |
kumənj'u | i kəzəm'en |
j əl suspəs'e | kə nuz y'iðə |
ən unt əkəβ,əm lə β'iðə ||
si a β,ist i u'it |
a təβ,e tut sənt'it |
əl s,ul də ʒuri,ɔl
kə kəl,entə ləs p'eðrəs |
d un tr,awkən əl λu'er |
la kul,ɔþrə j əl s'ɛrp ||
a sənt,it əl ʒ,iþrəz ðə nəð'al |
j əl b,en ʒəl,iw kə p,asə pər ð'al |
kwant əl fəþr,e lə trəmunt'anə |
bufə r,as lə nəstrə pl'anə ||
d,intrə lə sewəs pr'ets |
r,igz i puþr'ets |
əm pət,id d əməry'urə |
pər buly,ɛ pəz mur'i |
i t,an də kenun,aðəs
kə l əm pəðrəz'at |
j a y,ut kə lə f'am |
(...) fik,at əl k'ap |
ə suz d 'eλ | əm pəs,at
təmpur,alz i bəntəy'aðəs |
əjy,adz i pəðrəy'aðəs |
me əs p,ew su lə p'ɛnə |
j əl k,ab dr̥ət əl s'el |
,eλ puntəzər'a |
əl t,ɛrmə kətəl'a |
kə β,iski l n,ɔst rə kəst'ɛλ |
i kə β,ingi bət mb 'eλ

i la campana mitjaneta,
que toca alegrement
comenió* i casament;
i el Sospasser* que nos guida*
en ont* acabem la vida.
Si ha vist i oït,
ha tabé* tot sentit:
el sol de juriol*
que calenta les pedres
d'on traüquen* el lluert,
la colobra i el serp;*
ha sentit els gibres* de Nadal
i el vent geliu que passa per dalt,
quant* el febrer la tramuntana
bufa ras la nostra plana.
Dintre les seues parets,
rics i pobrets,
hem patit d'amargura
per volguer* pas morir;
i tant de canonades
que l'han pedrejat,*
hi ha hagut que la fam
... ficat al cap.
A sus* d'ell han passat
temporals i ventegades,*
aigats* i pedregades.
Mes, es* peus sus* la penya
i el cap dret al cel,
ell puntejarà
el terme català.
Que visqui el nostre castell
i que vingui bé amb ell.